

А П Ъ С Н Ы

Ареспубликата хэынтқарратэ усхэартэ «Апъснымедиа»

2024 ш. май 30 № 41-42 (21 548)

Шэхынхэы хашьцэа – амхацъырқэа

Кавказтэи айбашьра – 160 шықэса

Наира Сабекиа

160 шықэса нтыкэкэа интэеит Аурыс Кавказтэ еибашьра иахьканы амхацъырра Калейжътеи.

Зыкъыла ацсуаа хыртэаны амшын ихыртэит. Атоурых азыблара, насгьы хара хандымгылараз дара ааха гэгэа хнатэит ари аамтэ еикэатэа. Хыпхьазара рацэала ацсуаа, насгьы абаза хылтшътракэа амшынгэы псыжыртас ирзыкалеит. «1877 шықэазы Апснынтэи ихыртэаны идэыкэтан 50» нызкъык, иаидкылан ацсуа-абаза хылтшътракэа 135 нызкъык ркынза иназон», – хэа ишеит атоурыхтэаа Гьаргь Алыкъса-ица Зизариа. Уи иахьканы итацэит Апсны абжеихарак. Иаанхэзгы ахара зду хэа ипхьазаны, рзинкэа зегьы рымхын. Уи аидеиа дадгылашын Акэатэи арратэ кэша аихабы Аркин зыжэлэз. Ацсуаа «Ахара зду»,

хэа иазыпхьазан 1878 шықэса инаркны 1907 шықэса рзынза. Амхацъырра акынтэи зыцсы таны азэыр дзыхынхэыргы, уанза иахьынхэдыртэаз, насгьы амшын ааигэара анхара азин рымамызт. Атоурых уабжьозароуп, ажэлэр азэыкны ианейдылоу рымч гэгэахоит.

Иахьа ацсуаа нхоит адунеи атэылакэа акыр рыкны, еихаразак ирацэаоуп ацсуа-абаза хылтшътракэа Тьрқэтэыла. Уака иахьа ихамоу адырракэа рыла 500-нызыкъык инарейхауп. Закэытэ насып духарыз убарт зегь р-Апсны дгылае инхозтгы.

Цабыргуп иахьа хашьцэа амхацъырқэеи хэрей аитанеи-аира бзиа хамоуп, акрызтэакуа хныхэакэа, хтоурыхтэ гэлалашэара амшкэа аназгэахто хайкэшоит, еицэзгэахтоит...

Есышыкэса май 21 рзы Апсны иазгэартэит айбашьра иалазыз ргэлалашэара амш. Убри иначыдангы ари амш азгэартэит ацсуа диаспоракэа адунеи зегьы афы, доусы иахьынхозаалак.

Ари аены Акэа, амхацъырқэа рбака ахыгылоу иамтэахырхэарц

иааит Апсны Ахада Аслан Бжьаниа, уи ихатыпуаф Бадра Гэынба, Афыза министр Александр Анкэаб, Жэлэр Рейзара Аихабы Лаша Ашэба, Акэа ақалакэ Ахада Беслан Ешба, ауа-ажэлэрратэ усзуоцэа, зыпсадгыла хь нхарахэа ихынхэыз хашьцэа ртацэеи дарей, астудентцэа, ашколхыцкэа.

Убла узрыкэгомызт ацсуа матэала рееилахэаны, амхацъырқэа рымшаду тыртэауа шьафе еикэшоала иааиуаз хэар, урт рнапэы ихаракны иркын ацсуа, адыга, ачеркьес бираккэа, афакелкэа.

Иара убас рапхьаза акэны ицэырган ацсуа жэлакэа рдыр-гакэа рколлекция. Урт иреиуоуп Лоуаа, Аибгэаа, Шэынхэаа, ухэа убас егыртгы, амхацъырра иахьканы ибжьазыз ацсуа жэлакэа аазыртшуаз.

Ацыхэтэан амшын апшахэафэи еикэтан Нартаа рымца, ирыблит афар рнапала икартаз ашьамака амшын ихызлаз хажэлэр ргэлалашэара. Уи ашьтахэ ашэтыркъақыкэа амшын ихыртэит.

Хаштра рыкэымзааит, рыпсқэа тынчхаит хашьцэа, амхацъырра иахцэалазы!

Тьрқэтэылан агэлалашэара амшкэа

Апсны Ахада инапынцала

Апсны Ахэынтқарра Ахада Аслан Бжьаниа инапынцала, Тьрқэтэылатэи Ареспубликафэи икан Апснынтэи аделегация, – иаанацхауеит

ацсадгьыл ахь архынхэразы Аилак. Аделегация иалан Ахэынтеилакы ахантэафэи Вадим Хэаразиа, Ауа-ажэлэрратэ палата ахатарнак Давид Цилиа, Гэдоутэ араион Ахадара аихабы ихатыпуаф Валери Афэзба.

Аделегация иалаз рхы рыла-дырхэт Кавказтэи айбашьра иа-

лазыз ргэлалашэара амш ахьзала Крэфкьен еицкааз агэлалашэаратэ усмшапгатакэа.

Иара убас Стампыл ақалакэ акны имшапысит Апсуа культуратэ центркэа РФедерацияеи уака еицкаау абыргэа Рхеилаки рлахэылацэеи аделегатцэеи реицылара. Ирылацэажэеит хьынцэуаи дара ртоурыхтэ Псадгылы реимадарей русеицуреи рызтааракэа.

Апсны Ахада иныкэаракэа

Ақалакэ амчала

Апсны Ахэынтқарра Ахада Аслан Бжьаниа ахтны-қалакэ акны айташьақыргыларатэ усуракэа ахьцо аобъекткэа жэпакы дыртааит. Акэа ақалакэ амшаду хадакэа руак – Владислав Арзынба ихьз зху амша акатран ыкэыртэит. Иазпхьагэаоуп 800 метра амша акацара. Ахтны-қалакэ ахада Беслан Ешба аргыларатэ усура иакэхарцхо атэи ихэеит: «Ахарцкэа атыцантэи абиуцет акынтэ иаагоуп, урт ирыцдоуп шэара шэкынтэ ихэуз ацхыраара – 10 млн маат». Иара убас, ихэеит Басариеи Титовеи рымшадукэа иаарласны реиташьақыргыларана шаркхо.

Анаош, Ахэынтқарра Ахада идырбейт Аиааира амшаду акны абетон ақэдаразы ицо аусуракэа, айташьақыргыларана ахьымшапысуа ахычбаха «Апра» датааит.

Амуниципалтэ усбарта «Ақалакыргыларапроект» аихабы Астамыр Цилиа ихэеит ипхоу адашьяма шыкэцоу, иахэцоу акоммуникацэа шышьякыргылоу. «Ахцатэи ахыбрае аусуракэа ахыркэшарахэ инеиуеит. Анаош хэаисуеит ашбатэи, актэи аихагылакэа рахь». Иазгэаитэит иара.

Ақалакэ хэышэтыртафэи адылартатэ кэша шейтаку, иара убас ара икацоу атэи Ахэынтқарра Ахада изеитеихэеит ахақыым хада Виачеслав Абыхэба. Чыдала, арентгентэ уада арееира усура иакэхарцын 3.5 млн. маат. Ахэынтқарра Ахада иныкэаракэа раан ицыз Акэа ақалакэ ахада иазгэеитеит Ковид аан ара абылра шыкалаз. «Апалатакэа реиташьақыргыларана анаошгы, амацзуратэ уадакэа жэпакы реиташьақыргыларана халшеит. Апхьака ицефэи икацатэу рацооуп. Иазпхьагэаоуп ахэшэтырта ахыб апсахра», – ихэеит Беслан Ешба.

Аслан Бжьаниа ацыхэтэаны Акэатэи ашьа дхалейт, ибейт рапхьа ишыкэз еицш зейташьақыргыларана азгэацоу азыршэ. Иара убас нап адкылахоит апсшэартатэ тыц. 325 пшыркца метра ашьакамшатэ хахэфеи цсахуп.

Аихшьяла катцо, Аслан Бжьаниа Акэа ахадара зегьы аусура ахэ харакны ишеит, чыдала далкаан ақалакэ ахада – Беслан Ешба. «Сара иазгэастарц стахуп, айташьақыргыларатэ усуракэа зегьы ақалакэа биуцет ахарц ала ишымшапысуа. Ари ақалакэ иархэз хтэылауаа рцароуп. Хара хганахэ ала еснагэ апшыгаракэа рыдгыларана хэахиоуп», – ихэеит Ахэынтқарра Ахада Аслан Бжьаниа ажурналистцэа рызтааракэа ртаккэа кайтеит.

«Гэыма» – «Акультуратэ марафон»

Стелла Сақания

Май 24 рзы акультуратэ платформа «Гэыма» афэи имшапган «Акультуратэ марафон» хэа хьзыс измаз аусмшапгата. Уи азкын апсуа жэлэр рмузыкэатэ рхэагакэа ачамгыр, афэырпын, ашымша, ахымаа ртоурых алацэажэара .

Арахэ имшахытцит Апсны Ахада Аслан Бжьаниа, Апсны Ахада Иусбарта аихабы Абесалом Кэарчия, Апсны атэара аминистр Инал Габляна, уи ихатыпуаф Ада Кэарчелиа-пхэа. Ансамбль «Гэында» анапхгашы Роза Чамагуа ухэа ирацэафэи амилатэ музыка абзибаоцэа, аказара знапы алаку, ашколхэыцкэа, астудентцэа.

Аипгыларана аартра минуткэак шагыз, Апсны Ацынцэтылатэ еибашьра Гэдоутэти амузеи аихабы Гугуца Цыыкырба Апсны Ахада Аслан Бжьаниа илырдырит изыргаз амацэаркэа рыхэтэак зтэыз. Иара Апсны ашынцэа еипш, уи антэцгыи еицырдыруаз Кэыча Лакрба иакэын. Иазгэалтэит, апсуа инструменткэа зегьы шыкаитэоз, ихатэи музегьы шимаз. Уака изырган иара убас ипшэма пхэыси иарей еицыкартаз шэышыкэса инеиханы изхьцэуа ауархал. Апсуа фольклор иазкны ихатэи шэкэгы тижьхьан.

Аипгыларана аартуа акультура-усутэ платформа «Гэыма» анапх-

гашы Хыбыла Возба «бзиала шэа-абейт» хэа ралхэеит еизаз зегьы. Иазгэалтэит рапхьазакэны ари афэыза аусмшапгата «Акультуратэ марафон» хэа ахьзтэны ишымшапгырго. Хатала итабуп хэа ралхэеит, ас еипш икоу апрокект акны, адгыларана ахьартэз Апсны Ахада Иусбартеи Апсны атэара аминистррей.

Апсуа музикакэа рхэагакэа ртоурых иазкны алекция дапхьейт Отар Хэынцариа ихьз зху ахэынтқарратэ амузикакэа рхэагакэа роркестр анапхгашы Денис Арухаа.

«Акультуратэ марафон» афэи дыкэгылеит аоркестр иалоу Софиа Кесекоеу, уи иалырхэеит апхьарцеи афарпыни.

Иазгэатэуап иахьатэи хамтазы апсуа музикакэа рхэагакэа кэзцо даара ишмацоу. Урт рабьырак рыцэарафэи ацэабаа ду ибоит Уасил Арухаа. Апсны Ахада Аслан Бжьаниа, уи итабуп хэа иеихэеит апсуа культура аизырхарафэи икаитэ иалагалэзы.

Ас еипш икоу аипгыларакэа мшапгалахоит апсуа доухатэ культура ашьтыхра хыкэкыс икацаны. Акультуратэ платформа «Гэыма» акны иааиуа пшымыз итагзаны. Уахэ инарыпхьялоит аказара знапы алаку, асахьатыхоцэа, аетнографэа, аказара абзибаоцэа аказара-акласскэа рымшапгаразы. Ари апрокект ацхыраара Апсны Ахада Иусбарта

Мышьтабзиала, Аңсны ахьыбҕар

Амға тбаа ианылоит

Наира Сабекиа

Атыхэтэнтәи атцэтэабжы, ашкол цстазаара ахьыкшара, шака гыи хьт-хьтра атоузеи ари амш ашколхьыцқаа рзы. Май 22 – Ақәа ашколқаа зегьы ркны игеит атыхэтэнтәи атцэтэабжы.

Хара хазтааз Ефрем Ешба ихьз зху Ақәатәи ахәбатәи абжаратә школ аныхәатә гәлаказарала ихьхәә итәын. Шәапыргыларта умоуа ахьыцқәеи атаацәеи ашкол ашта

тбаа ду тдыртәауан рхьыреқәа рхалашо. Зегьы рзыцшыи 11-тәи аклассқәа роушьтымтацәа. Урт Ахьз-Аңша апарк ағы ашәтшытәрақәа шытатаны, Аңсны ахақәитра азаазгз рғапһа ихьрхәаны ихьнхәит атыхэтэнтәи атцэтэабжы амғапгарахь. Мғамш хәа рхәарцаз ацәахәахы иаит актәи акласс ацәацәа, иара убас ажәбатәи акласс аушьтымтацәагы.

Адныхәалара катцо дықәгылеит Е. Ешба ихьз зху 5-тәи абжаратә школ анапхгағы Лиана Константин-ицха Хәарцкиа. Лара еиқәылыпһа зейит рышкол ағәдурақәа «Ахьтәи медал» ала иалгарц икоу: Еснат Габуниа, Милана Лаквитава-ибзиазаны ажәбатәи акласс иалго,

амағтарқәа зегьы рзы, ақалакһағ имғапысуаз аицлабрақәа рғы зәалызкауаз. Сынтәа ари иашкол иалго рахьтә 4-ык ибзиазаны иалгеит, 16-ык ацәацәа 4-5 хәа ихдыркәшеит атцарашыкәс. Итәбуп хәа ралхәеит иара убас 11-тәи аклассқәа рыртцәацәа, лтшәа бзиала русуразы: Валентина Куткаиа, Мэиа Зантариа, Саида Смыр, Нонна Кәытцииа, урт рнапағы ирылтеит ахәтыртә шәкәкәа.

Аныхәатә цәахәағы иалкааны ахәтыртә шәкәкәа рытан иара убас ацәацәа, аспорт, аказара ухәа рғы ашкол ахьз тызго. Ари амиссия бзи нарыгзон, ашкол анапхгағы лхәтыпуағ Мимоза Зантариеи, аиҕааратә кәша аиҕабы Ииа Цьопуеи. Ақалакһ атцарасбарта ахьзала дрыдныхәалеит аспециалист хада Нонна Ломиа, лара аушьтымтацәа ирзеиҕалшыеит ақәғиарақәа. «Аңцәа иумырзын, хәпсуа бышәа, Адунеиәғ икәзааит атынчра» хәа ихлыркәшеит уи лықәгыларә.

Аиҕабацәа инарымырдеит ацәацәа, урт инарыгзон аңсуа ашәақәа, инеимда-аимдо ирыпһхон ажәеинраалақәа. Ажәеизатәи акласс ацәацәа итәбуп хәа рархәеит 11 шықәса атцара дзыртцоз рыртцәацәа, анык леипһз ирыхьызауа, адыррақәа рзаазыртуаз. Иапһхон урт ирзыркыз рлаф шедеврқәагы. Сара хәтәла амтәйжәақәа снаҕон ари амш зегьы ахьхәа-хьхәа аңсышәәла иахьымғапһгроз. Макһана, дара рапһа ишьтоуп ағышәарақәа уи ашьтахь ацстазаара ду ашқа иназгаша амғахәастә алхра.

Атыхэтэнтәи атцэтэабжы зылағьрт з аанго дыказаргы, уи гәыргьаратә лағьртуп. Мғамш шөкәлааит хьыҕрақәа здаххәало хәушьтымтацәа, мышьтабзиала!

зиабара, аиҕызара, атакпһхькәра. Иазгәалтеит, 2023-2024-тәи атцарашыкәс аан адырра шроуаз 817-ык ацәацәа. Урт гәыблыла аус рыцыруан 56-ык арцаацәа.

Аушьтымтацәа ирыдырныхәалеит актәи акласс ахь зшыаҕеи ихьызгз ахьыцқәа, урт ирзапһхейит ажәеинраалақәа, инарыгеит ашәа. Аушьтымтацәеи актәи аклассқәа ртцәацәеи аҕамтақәа еимырдеит. Рыхьзқәа хәан еиуеипһшым аспорттә еицлабрақәа рғы апһхәақәа згз ашкол ацәацәа.

Апһсны атцара аминистр актәи ихәтыпһуағ Ада Кәарчелиа-пһхә еизаз зегьы бзиала шәаабейт хәа рахәо аушьтымтацәа дрыдныхәалеит. Изнылоу амға тбаағы аманшәаларей ақәғиаркәеи рзеиҕалшыеит.

Аныхәа хәдыртәауан аушьтымтацәа инарыгзон апһсуа кәашарақәа.

атцарей рғы зәалызкааз ацәацәа. Иархәан Апһсны Агимн.

Ашкол адиректор Нона Борис-ицпә Делба «бзиала шәаабейт» хәа ралхәеит асасцәа, аанацәа, абацәа, абдуцәа. Иазгәалтеит ари агәырһьара амш ахьаагы шацу, избанзар жәеиза шықәса аҕабаа здырбалоз ахьыцқәа рзы атыхэтэнтәи атцэтэабжы шго. Аушьтымтацәа актәи акласс инаркны дрыцын анык леипһз, игәцаралкуан, бзиа илбон. Илхәеит, ашкол ағы шакәу ахьыцқәа иахьроуа адырра ашәатақәа, Апһсдагыл азы иапатриотцәаны, уи иатәылауааны иахьышәақәгыло рыхьдырра, насгы арака ишрылааразо атаацәарей ашколи ркны ирейбу аказшықәа, аиашара, агәыхәлалра, аҕа аб-

Атыхэтэнтәи атцэтэабжы

Стелла Сақаниа

Ишдыру еипһш, май 22 рзы Апһсны ақалакһкәеи араионкәеи ршколқаа ркны игеит атыхэтэнтәи атцэтэабжы. Сынтәа 153 школ ирылгоит 1900-ык . Урт рахьтә 12-ык аушьтымтацәа амедалкәа рытаразы рызбахә хәоуп.

Зынзаск Ақәа ақалакһ аңны 16 школ йкоуп. Уахь иатцанакуеит еынлатәи, латәарадатәи ашколкәа.

Егырт ашколкәа зегьы ркны еипһш, Баграт Шьынқәба ихьз зху Ақәатәи абжаратә школ №1 аңны игеит атыхэтэнтәи атцэтэабжы. Ари ашкол аштахь инейт атаацәа, арцаацәа, асасцәа.

Аныхәа мғапһыргон ажәабатәи акласс ацәацәа Сатаней Лагәлаи Нарт Дбари. Аушьтымтацәа ирзеиҕаршыеит рапһхәака ақәғиарақәа, рыгәтыхәкәа зегьы нагзахарц. Иазгәартеит ажәеизатәи акласс аушьтымтацәа рзы ари амш акрызцзакүа мшны ишаанхо.

Анағс агәырһьаратә цәахәахы ашкол аушьтымтацәа напһхәан. Урт 80-ык йкоуп. Ахьтәи медал аиуразы иқәгылоуп 11 «б» акласс аушьтымтацәа: Аида Барателиа, Ансоу Бармышәа, Нара Дбар. Ахьынтқарра абирак ашьтыхразы инапһхәан ашколтә цстазаарей

Цейпһш змам аехьыртәажәарақәа

Адәныкатәи аусқәа Рминистррағы

Аңсны адәныкатәи аусқәа Рминистрра Қырттәыла аҕыза-министр Иракли Кобахьизе Аңсны Аахьыт-Уацтәылеи ғапһхәа Қырттәылака ирхынхәтәуп хәа ихәамта аххәаа канатейт.

«Еилкаауп, ас еипһш аехьыртәажәаратә кәзшыа змоу ахәамтақәа имғапысраны икоу апарламенттә алхрақәа раламталазы ишыкатцоу, насгы урт рапһхәа иргыланы, аҕныцқатәи аудитория ишазырхоу. Қырттәыла анапхгара Ареспублика Аңсны Қырттәыла шытахька азьырынхәра азы изеицшразаалак аеазышәарақәа зегьы лтшәадахойт, урт дейпһш змам усуп», - иазгәаоуп

Аңсны адәныкатәи аусқәа Рминистрра иканатцз аххәааҕеи.

Аңсны адәныкаполитикатә усбарта Ареспублика Аңсны ихьыцшыи хьынтқарраны ишыкоу, уи ахәтәи суверенитет аргәғәара амға ишықәу азы даеазныкыгы ахәамта канатейт.

«Аңсны жәлар рхәтәи мға алырхит, Аңсны ахьынтқарратә суверенитет изеицшразаалак аиҕахәапһра калазом», - инатшыны иазгәартеит Аңсны адәныкатәи аусқәа Рминистррағы.

Жәашықәса – Аңсны анапхгарағы

Валериан Кобахиа диижьтәи 95 ш. цит

Иналукааша апартиатә, ахьынтқарратә усзуғ, апартиа Аңснытәи аобласттә комитет актәи амазаныкәгағ, Аңснытәи АССР Иреихазоу Асовет Апрезидиум Ахантәағыс икәз Валериан Осман-ица Кобахиа диит латцарамза 15, 1929 шықәса рзы Гәдоуата араион Лыхны ақытан.

1944 шықәсазы дтәлеит Ақәатәи арцаафратә цараиурта, 1947 шықәсазы –Ақәатәи арцаафратә институт аурыс бызшәеи алитературей рфакультет. Уи даналга ашьтахь усура ддәыкәцан Лыхнытәи абжаратә школ ахь.

1953 шықәсазы акомфартә усура дазкын: Гәдоуата араионтә комфәреидгыла аобатәи амазаныкәгағ, нас актәи амазаныкәгағшыс дықан. 1955 шықәсазы далхын Аңсны акомфәреидгыла аобком амазаныкәгағшыс, нас актәи амазаныкәгағшыс.

1958 – 1960 шш. Валериан Кобахиа аҕажәлар рдепутатцәа Гәдоуатәи рраионтә хеилак ана-

гзаратә комитет ахантәағыс аус иуан.

1960 шықәсазы Асовет Еидгыла Акоммунисттә партиа Ацентр Комитет ағы иаццз Иреихазоу апартиатә школ ахь ддәыкәцан. 1962 шықәса инаркны – апартиа Гәдоуатәи араионтә комитет актәи амазаныкәгағшыс дықан.

1965 – 1975 шықәсқәа рзы – апартиа Аңснытәи аобком актәи амазаныкәгағшыс аус иуан. 1975 – 1978 шш. – Аңснытәи АССР Иреихазоу Асовет Апрезидиум амазаныкәгағшыс дықан. 1978-1990 шш. – Аңснытәи АССР Иреихазоу Асовет Апрезидиум Ахантәағыс.

Нанхәамза 25, 1990 шықәсазы Аңснытәи АССР Иреихазоу Асовет Апрезидиум Ахантәағыс дшыкәз, Аңсны ахьынтқарратә хьыҕшырмазы Адекларация инапы ацаиоит.

Валериан Кобахиа СССР Иреихазоу Асовет VII, VIII, IX аапһхәарақәа рдепутатс дықан. Валериан Кобахиа ицстазаара далцит рашәара 28, 1992 шықәсазы.

Ахпәтәи апһьбатәи аапһхәарақәа раан Аңсны Жәлар Реизара Аиҕабы Нугзар Ашәба абар Валериан Осман-ица Кобахиа дшигәалшәо: «Аңснызы иуадашөыз аамтақәа раан апартиатә тыц ду ашқа рапһхәа ақәны иалырхуаз аңсуа дыруазакын. Валериан Кобахиа жәашықәса егьаарыгымхо (1965 ш. сентябр инаркны) апартиа Аңснытәи аобком актәи амазаныкәгағшыс дықан. Ари аамтазы ашьтыцра иаҕын аңсуа жәлар рмилиатә хдырра, игәғәахон иеахәатәхә идыкәлзз ақыртуа милатәилюхьыцәа ирғагыланы ахақәиттаразы хәжәлар рыкәцара».

2021 ш. март 17 азы Ақәатәи ақалакһтә Еизара аилатәарағы ақәтара рыдыркылеит цасатәи Аминистрцәа Рсовет ахьыбра аза-аигәара, Аидгыларә амға иаңну абахча Валериан Кобахиа ихьз ахтаразы. 2022ш. август 3 аены уака ибака ыкәыргылан.

Лыхьз наунагза иаанхойт

68 шықәса дшыртәгылаз лыпцстазаара далцит аңсуа-адыга бызшәақәа рытцәағы, афилологиятә ццарадыррақәа ркандидат, аңсуа бызшәа акафедра №1 адоцент Наталиа Урусбей-ицха Лихова.

Аңснытәи ахьынтуниверситет аректорат, апрофессор-рцаафратә еилазаара, афилологиятә факультет астудентцәа гәалсра дула ирыдашылоит аңсы лтаацәа, лгәакһацәа, лтынхәацәа.

Наталиа Лихова диит 1957 шықәса март 21 азы Карачы-Черкестәи Ареспублика Гәымлоқыт .

1974 шықәсазы дтәлеит А.М.Горки ихьз зхьыз Ақәатәи ахьынтқарратә арцаафратә институт афилологиятә факультет, азанаат «аңсуа бызшәеи алитературей, анемец бызшәеи».

Аамтакала лаборантс дрыдыркылеит аңсуа бызшәа акафедрағы абаза-адыга бызшәақәа рыкказак лахәсабала.

1989 шықәсазы аспирантура далгеит Қарттәи ахьынтуниверситет аңны азанаат «Кавказтәи абызшәақәа» ала. Иара убри ашықәс инаркны Аңснытәи ахьынтуниверситет аңны аңсуа бызшәа акафедрағы аус луан. 2010 шықәсазы афилологиятә ццарадыррақәа ркандидат хәа атцаратә хьзы аиуразы адиссертация лыхьчейт.

Наталиа Лихова аңсуа-абаза,

адыга бызшәақәа рзы алекциякәа дрыпһхон, иара убас аңсуа-адыга бызшәадырра иазкны акурс чыда дапһхон.

Лара дравторуп «Аңсуа-адыга бызшәақәа ркны ақәыцшыларей аамтәи» захьзу амонография, иара убас атцарадырратә усумтақәа 15 инареиханы, астудентцәа рзы арцагәтә цхьыраагзакәа жәпакы.

Наталиа Лихова лыпцстазаара лалтра цөыз дууп Аңснытәи ахьынтуниверситет азы мацара акөымкәа, иаидкыланы аңсуа-адыга филологиязгы. Уи лгәалшәара лаша наунагза хгәтацәғы иаанхойт.

Ииун 1 – Ахәыцқәа рыхьчара Жәларбжьаратәи Амш!

Зыцсынтцры духаша, Ахәыцқәа!

Аадын ашәт какацқәа адунеи шдырцшзо еицш, шәара
шәоуп ҳақсадгьыл рцшзагаси гәыгыртаси иамоу.
Наунагза агәабзиареи ахазфыдареи шәыгымзаит!
Шәыбзара еснагь иацааит Амшра! Анасыц лаша!
Ақәҕиарақәа!

АПСНЫМЕДИА

Ареспубликатә ҳәынтқарратә усхәарта «Апснымедиа»

gazeta-apsny.info
apsnygazeta@mail.ru

ател: +7 (840) 226-15-75 / 226-59-73
атызтыгь: Апсны, Ақәа ақ, Ажәанба имфа, 9

Аредактор хада
Ахра АНҚӘАБ

Агазет адтцала ифым астатиа ахә аредакция иазшәазом. Агазет ахә–20 маат.